

BARÁNYA

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

VIII., Rander-utca 6. sz.

FÖLDSZINT—LÉPCSŐHÁZ

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. BISCHITZ BÉLA

MUNKATÁRSAK:

VÉCSEY ISTVÁN

ARADI VICTOR

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

EGÉSZ ÉVRE — 12 KORONA

FÉL ÉVRE — 6

NEGYED ÉVRE — 3

Egyes szám ára 20 fillér.

TELEFON 108—007

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

HIRDETÉSEK DIJAZÁS SZERINT.

Közlemények átvételét csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

Az állam vasművei.

Meghatározott időszakokban évről-évre felmerülnek a már sablonszerűvé vált panaszok, hogy az állam vasgyárai egészségtelen versenyt támasztanak a magánművek ellen. A panasz magva az, hogy az állami vasgyárak kamatmentes pénzzel, leírasi teher nélkül, a legmesszebbmenő állami protekcióval oly cikkeket állítván elő, amelyeket a magánvállalkozás is előállít, természetes, hogy ily módon könnyen versenyeznek a magángyárakkal. Az állami vasművek ezen eljárása a legkülönbözőbb variációkban kerül megítélés és elítélés alá. És különösen érdekes, hogy ma épen az a valaki ítéli el legélesebben az állami vasműveket, akinek vezetése alatt ezen művek versenye valóban kiméretlen, a lehető legkiméretlenebb volt.

Mi az állami vasművek tekintetében egészen más álláspontot foglalunk el. A mi nézetünket nem irányítja a verseny kicsinyes zsebkérdése. Aminthogy itt mindjárt azt is konstatáljuk, hogy ez a verseny nem is létezik. *A verseny miatt való jajveszéklés speciális magyar szokás.* Nemcsak a vasművek terén, hanem egyáltalában. Hiszen csak a napokban láttuk, hogy amidőn szószólói voltunk annak a teljesen természetes gazdasági követelménynek, hogy a hazai barnaszén és lignit bányászása felkaroltassék, már is felhangzott a nagyképszerű óvó, intő szózat, hogy mily könnyelmű kezdeményezés ez, amidőn a hazai szénbányák terén „tultermelés” van és a szénbányák nem képesek terményeiket elhelyezni. És emellett óriási a behozatal angol, porosz és stájer szenekben. De hát ez már minálunk így van.

És épen így van ez az állami vasművek versenye tekintetében is.

Mi az állami vasművek működését egészen más szempontokból nézzük, mert feladatuk, hivatásuk felett egészen másképen gondolkozunk. Az állami vasműveknek még ma is az a rendeltetésük, ami volt létesítésük alkalmával. Ennek a rendeltetésnek megvolt a maga nagy állampolitikai, szociális és iparpolitikai indoka. Az állampolitikai indoka és nagy fontossága abban állott, hogy ezen művek legtöbbször nemzeti területen feküdván, valóságos gócpontjai és okszerű terjesztői lettek a magyar államiság eszméjének, a magyarságnak. Szociális jelentőségük abban állott, hogy a munkások részére a legmodernebb emberbaráti és jóléti intézmények létesítettek és ezzel nemcsak a saját, évről-évre nagyobb számu munkásaikról a leghumanisztikusabb módon történt gondoskodás, hanem példát adtak a magángyáraknak is. És iparpolitikailag? Aki ismeri az állami vasműveknek és az ezekkel kapcsolatos más gépgyárak szinte amerikai számba menő fejlődését, az azonnal átlátja ezen műveknek nagy iparpolitikai hatását. És így, csakis így lehet megérteni, hogy miért igyekezett minden kormány ezen műveket gyarapítani és fejleszteni és miért válaszolt mindig határozott nemmel, amidőn a magánvállalkozás akarta ezen műveket kezei közé kaparintani.

És visszapillantást vetve az állami vasművek működésére, habozás nélkül el kell ismerni, hogy ezek a művek az állampolitikai és szociális feladatukat a legteljesebb mérvben teljesítették. Sőt iparpolitikailag is, ha

csupán a nagyszabású fejlődést tartjuk szem előtt. Ámde egyébként igen súlyosan vétettek épen iparpolitikai hivatásuk ellen. *E tekintetben a legnagyobb bünt akkor követték el, amidőn beléptek a vaskartellbe.* Még gondolatnak is abszurd. Az állam társul szegődik azokhoz és társul azokkal, akik kizárólag a lehető legnagyobb haszon elérése által ösztökélve, társulnak az egész gazdasági élet kiszípolozására. Mert az bebizonyított tény, hogy nem a rossz üzletmenet volt oka a kartell létesítésének. Hiszen a kartell fővezető művei a folyó évben 30—45 százalékos osztlékot fizetnek. Miből? Talán fokozott termelésből? Távolról sem. Mindezen művek termelése a kartell működése alatt összesen 7 százalékkal emelkedett, évi nyereségük azonban 275 százalékkal. Miből van tehát ezen óriási nyereség? Tisztán a felcsigázott árakból, teljesen kihasználva a vámvédelmet és a külföldi művek tarifális távolságát.

Es ebben a szövetségben vesznek részt az állami vasművek. És ez annál elítélendőbb, mert ha nem vennének részt, úgy a vaskartell nem is létesülhetett volna. Tehát a vaskartell garázdálkodásáért első sorban az állami vasműveket terheli a felelősség. És ezért állítottuk és merjük állítani, hogy ezek a művek vétenek iparpolitikai hivatásuk ellen.

Az eddigiekből önként következik, hogy mit tartunk mi az állami vasművek iparpolitikai hivatásának. Mi távolról sem kívánjuk korlátozni e művek gyártási ágait és cikkeit és egyáltalában oktalanságnak tartjuk azt az óhajt, hogy az állami művek csakis oly cikkeket állítsanak elő, amelyek előállításával a magániparvállalatok nem foglalkoznak. Ezt csak a rosszhiszeműség vagy a teljes tájékozatlanság kívánhatja. Hiszen eszerint az állami vasművek működése valóságos máról-holnapra való ötletszerű kapkodás lenne, ami ép úgy kizárná a rendszeres termelést, mint az ok-szerű fejlődést.

A hazai ipar fejlődése megkívánja az állami vasművek fejlődését. De megkívánják tőlük azt is, hogy árszabályozó szerepüket betöltsék. Nem szabad többé megengedni, hogy a vaskartellbe, vagy bármely más irányu kartellbe belépjenek. Hivatásuk határozottan megköveteli a szabad mozgást. Nemcsak hogy nem szabad résztvenniök a lakosság megkárosításában, hanem ellenkezőleg, saját áraival kell szabályozniök az árakat és lehetetlenné tenni a kinövéseket. Így fognak azután teljesen megfelelni feladatuknak.

Csevegés a szénkérdésről.

Szemelvények Oczvirk Nándor főmérnök előadásából.*)

„Az ásványászati elemi és pótolhatatlan munkaerőforrás, a modern gazdaságkultúrái irányzat megteremtője és fentartója s a gazdasági emelkedés biztosítója, a széntermelés munkaterén fellépő rázkodások alapján megrendítik és feltartoztatják a közgazdasági élet folyását és bizonyos körülmények között teljesen lehetetlenné teszik.

A szénhiány, vagyis jobban mondva a *gazdasági fejlődéssel lépést nem tartó széntermelés* közgazdasági állapotainkat a legérzékenyebben majd csak ezental fogja érinteni.

A hazai ipar fejlesztését a hazai szénbányászati fejlesztésének és térfoglalásának kell megelőznie. Hiszen már is észrevehetjük lépten-nyomon, hogy az *uralkodó általános szénhiány* miatt hiu ábránd marad minden törekvés, mely a hazai ipar erősítést és térhódítását célozza.

A hazai közgazdaság mai helyzete a komoly szándéku bányavállalkozás támogatását igényeli, mert érdeke a termelés, melyet nem a szén tulajdonjogi minősége akadályoz, hanem az, hogy a szénbányászati létesülések elé spekulatív és egyéb forrásokból eredő ellenkező állanak. (Pl. az u. n. meddő hegyzárhat, amelyet a bányatörvény határozottan kizár, de amelyet legnagyobb szénbányavállalataink nagyban kultiválnak. A szerk.)

Ami a szénkutatót illeti, hazánk még jobbára a szüztérületek közé tartozik. A kapitalizmus és az állam ebben az irányban még igen keveset áldozott.“

Fucskó József bányagazgató véleménye.

A nyugati nagyipar hullámai hozzánk is eljutottak. Akaratunk megvan a nagyipar-alapításokra, de sok akadályal állunk szemben.

Ilyen a szénszükség.

Hazánk a múltban sem volt par excellence széntermelő ország. Szénszükségletének kiegészítésére nagyon is rá volt mindig szorulva Ausztriára, sőt utóbbi időben még angol szenet is vásárol.

Ezelőtt a szénszükséglet zömét meg tudták hazai bányák termelni, de az utóbbi időben kétséges, hogy kielégíthetik-e a piac részleges követelményeit.

Ezen jelenség oka a munkások vándorlása.

A jövő még sötétebb, mert a vándorlás folyton tart. (De hogy mi az oka annak, hogy a munkások a magyar szénbányavidékekről a sziléziai és a vesztfália szénbányákhoz vándorolnak, arról nincs szó. Szerk.)

Matlekovics Sándor megjegyzése.

A szénárak emelkedése több mint 100 százalékos. A szénszükség bajaiért a felelősség egyformán terhel mindenkit. A magyar bányák el tudnák látni a fogyasztást, de termelésük egy részét, több mint 10 millió métermázsát kivisznek. E miatt tavaly már nem tudták fedezni a szénszükségletet, úgy, hogy 8 millió métermázsát szenet kellett külföldről be-

*) Tartotta a B. és Koh. Egyesület 1907. évi közgyűlésén.

hozni, az idén pedig már 13 milliót. (1907.) A széninség dolgában javaslata ez: állandóan nyilvántartandó a szénkészlet és az érkező szénmennyiség; a waggonhiányt meg kell szüntetni; mivel a magyar bányák nem tudják az ipar szükségletét kielégíteni. *tarifakedvezményekkel kell lehetővé tenni, hogy olcsó külföldi szenet hozhassanak be.*

Egy adat a szénkérdés psychológiájához.

Az 1907 szept. 7-én tartott ankét anyagából. **Chorin Ferencz.** „A mostani szénhiány megszüntethető az ipari fogyasztás terén azonnal, ha a máv. részére kikötött normál mennyiségről lemond, s magának külföldi szenet hozat, a magyar szenet pedig átengedi a magyar iparnak.”

Szterényi József államtitkár kijelenti, hogy mint végső segítő eszközt, ezt az indítványt is hajlandók elfogadni, vagyis a máv. lemond a maga szerződéséről, ha a bányák az így feiszabadult szenet ugyanabban az árban adják el az iparnak, amint azt a máv. kapta volna.

Chorin Ferencz erre azt válaszolja, hogy ilyen ígéretet nem tehet, mert a jelenlegi árak mellett máris veszteséggel szállítják a máv.-nak szükséges szenet.

Gelléri Mór megjegyzése.

Veszélyesnek tartaná az oly intézkedések vételét, melyek esetleg egy túlprodukciót vonnának maguk után. Ipari téren nagy fejlődés várható a következő években s ha a létesülendő új telepek is szénre fognak berendezkedni, úgy a veszély újra előállhat. Megfontolandó volna tehát a gyáralapításoknál, de a meglévő gyáraknál is a szénpótló berendezések alkalmazásáról gondoskodni. Ilyen volna a vizierő kihasználása, továbbá oly vidékeken, ahol ez lehetséges, a fa és a tőzeg használata, végre a petroleumtüzelés.

A pénzügyminiszter jelentése

a szénbányavásárlások dolgában a következőket mondja: „A folytonos áremelkedés és még inkább a szénhiány az egyes gyári és ipari vállalatok üzemeinek korlátozását, sokszor megszüntetését tették szükségessé.

Wekerle Sándor véleménye.*)

A szén árának az utolsó években tapasztalt folytonos emelkedése s a szénszükséglet kielégítésének folytonosságában ugyszólván napról-napra észlelt fennakadás a hazai szénfogyasztás terén mindjobban érezhető zavarokat idézett elő. Ezek a zavarok nem csupán a magánháztartások rendes menetének és egyensúlyának fentartását állították csaknem leküzdhetlen nehézségek elé, hanem a magyar gyáripart, — köztük állami üzemeinket — közlekedési vállalatainkat és általában egész közgazdaságunkat felette kedvezőtlenül érintették. A m. kir. államvasutak milliókra menő kiadással külföldi szenet voltak kénytelenek beszerezni s az állami vasgyárak amellet, hogy jövedelmi mérlegüket megrontó szénárakat voltak kénytelenek fizetni, a diósgyőri gyárban többszörösen munkát is szüneteltetni kényszerültek. A folytonos áremelkedés és még inkább a szénhiány, ugyanis a fogyasztók

*) Jelentése az országgyűléshez köszöntelepek vásárlása tárgyában.

tüzelésszükségletét jelentékenyen megdrágították s azáltal, hogy egyes gyári és ipari vállalatok üzemeinek korlátozását, sokszor megszüntetését tették szükségessé, a szénre utalt iparágak termékeinek árát is fokozatosan felszöktették. Egyik természetes következménye mindennek a létfontartási átlag tetemes emelkedése s részben az általános drágaság, amely a közgazdasági tényezők kölcsönhatásánál fogva ma a megélhetési viszonyok körében tapasztalható s amelynek enyhítését a kormány egyik elsőrendű feladatának tekinti.

Áthatva a feladat fontosságától és számolva azokkal a súlyos következményekkel, amelyekkel egyrészt a széndrágaság, másrészt a szénszükséglet kielégítése körül tapasztalt nehézségek fokozódása közgazdaságunkra járhat, a kormány vizsgálódása tárgyává tette azokat az eszközöket, amelyek e rendkívüli helyzet megszüntetésére vagy legalább enyhítésére s a fenyegető következmények elhárítására alkalmasaknak kínálkoznak. Eme eszközök megválasztásánál nem hagyhatta figyelmen kívül azt a körülményt, hogy a vasuti tarifális kedvezmények engedélyezése, ami talán első pillanatra legalkalmasabbnak látszanék, nem biztat a várt eredménnyel. Eltekintve ugyanis attól, hogy ily kedvezmények engedélyezése gazdaságpolitikai szempontokból aggályos, mert kereskedelmi mérlegünk rovására a külföldi behozatal emelkedését vonná maga után, az állam közlekedési vállalatának alig nélkülözhető bevételeit is csökkentené, anélkül, hogy megfelelő védelemmel kecségtetné azokkal a túlcsigázott igényekkel szemben, amelyeket egyes vállalkozók legtöbbször indokolatlanul támasztanak a nagyközönséggel szemben, s amelyek a világkonjunkturák félreértésével, a hazai szénkereskedelmet sok helyen monopólium jellegében tüntetik fel. Oly megoldási módozatról kellett tehát a kormánynak gondoskodnia, amely az állam szállítási vállalatával szemben nagyobb igényeket nem támaszt, a szénkereskedelem terén mutatkozó visszasságokat ellensúlyozza, a túlkapásokat korlátozhatja és mindezek mellett hazai közgazdaságunk fejlődését is nagyobb mérvben elősegíti.

Lázár Zoltán megjegyzései az állami szénterület vásárlásokhoz.

„A borsodi medenczében ezideig 50—60 koronájával könnyen lehetett a szénjogot a tulajdonostól megváltani s csak a legutóbbi idők szénhiánya emelte helyenként a taksát a szokatlanul magas 100 koronára. Mit tesz azonban az állam? Megvásárolja az „Ormos“ pusztán 1057 hold gyenge minőségű barnaszénterület szénkiaknázási jogát 900,000 koronáért, vagyis fizet holdanként a szénért 851, mondd nyolczszázötvenegy koronát, holott ennyit a birtok földjeivel, szeneivel együtt sem ér.”

Egy „beavatott“ ur nyilatkozata.

„Az államnak egyáltalában nincsen szándékában a most jelentkező 20 millió q. barnaszénszükséglet kitermelésére berendezkedni, mert ezzel lehetlenné tenné újabb magánvállalatok létrejöttét, holott elsőrendű nemzetgazdasági érdek, hogy az általános iparviszonyok fellendülése a barnaszénbányászatot is progressiv fejlődés útjára vezesse, ehhez képest tehát az ipari előhaladással arányosan és ennek szükségleteihez mérten nemcsak a meglévő vállalatok fokozatos fejlődésére, hanem újaknak

alakulására is kiváló szüksége van hazai társalmunknak.

Az oly bányaterületek mivelését, ahol a fejlődés és a rentabilitás feltételei akár az érces erek kiaknázása vagy elmeddősödése, akár más (felszedendő) körülmények folytán többé már fenn nem forognak, a nemes fémbányászat körében is mielőbb be kell szüntetnie.

Minthogy pedig az államkincstár saját munkásairól minden körülmények között gondoskodni köteles, a beszüntetett bányahelyekről való munkásainak megélhetési feltételeit produktív munkánál, az állami szénbányászatnál biztosíthatja legjobban.

Roosevelt üzenete a kongresszushoz.

Nem bocsájtkozom részletekbe; a fő szükség a rendszernek a kimondása és megállapítása, hogy a nemzet mostantól kezdve fentartja jogát tüzelőanyagkincseire és azok kihalásának módjainak ellenőrzéséhez a népek általános érdekében."

(Eng. and Min. Journal. 1907 február 23.)

Mindezek után mi pedig folytatni fogjuk aktívunkat a hazai barnaszén és lignit érdekében.

Még egy kamarai jelentés.

— Marosvásárhely. —

Múlt számunkban a brassói kereskedelmi és iparkamara jelentések feltűnő részleteit tártuk az érdekelt bányászközönség elé, most a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara jelentésével tesszük ugyanezt. A bevezetésben egy fontos tényt rögzít: „A meg nem szűnő kivándorlásnak az az oka, hogy a Székelyföldet, mint hegyvidéket tulajdonképeni rendeltetésének megfelelően nem fejlesztettük ki. A székely hajlammal bír az iparra, könnyen tanulja meg, de odahaza nem boldogulhatott vele, elment Brassóba és más nemzetiségi vidékekre vagy kivándorol Romániába.

Ezt nem csak a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara területéről, hanem egész hazánk minden hegyvidékéről bátran elmondhatjuk. A hegyvidékek teljesen el vannak maradvva és közgazdasági szerepük egyáltalában nincsen.

A vashiány itt is fellépett és bénítólag hatott az iparra. Jegyezzük meg jól magunknak, hogy míg termelésünknek közel felét nyersen exportálják, addig a honi ipar vasszükségben szenved és az állam úgy tölti be nehéz feladatát, hogy beül a kartellbe és nyereszkezik a hazai ipar rovására. A jelzett kamara jelentésében azt mondja: „Sürgős kívánságuk a kereskedőknek, hogy a kormány is hasson közre új vasbányák feltárására és gyárak alapítására, mert a feldolgozó ipar fejlődése is veszélyeztetve van a tartós vashiány miatt“

A köszönkérdés alig van érintve, csak annyit jegyez meg, hogy ára 1'60 koronáról 4'40 koronára emelkedett. Csaknem ily arányban emelkedett a vas ára is. Ime, ilyen az iparpártolás korszaka. Tessék ipárt teremteni a háromszoros szén- és vasárakkal.

Persze, a kamara is a munkásokban keresi a

baj gyökerét. Igen érdekesen — talán rövidlátással illusztrálja álláspontját. Például: „A kovácssegédek eddig teljes ellátás mellett kora reggeltől késő estig csekély hetibérért dolgoztak. Most a munkásszakosztályok kioktatása folytán szakítottak ezzel a rendszerrel“

Hát persze, hogy szakítottak! Az iparpártolást ne a munkában görnyedő munkásoktól várják. Miért nem fordulnak inkább a ring és a kartell felé becses figyelmükkel.

A mi a kamara kerületének bányászatát illeti, ugy ez pangott, mint eddig. A jelentés mindössze három sorban emlékszik meg a bányaiparról. Csak Bodváról jegyez meg anyit, hogy ott nagyban folyik az „ércfejlesztési“ munkálat.

A kőfaragó ipar is szomorúan el van hanyagolva. Erről a következőket mondja a jelentés: „A kőfaragó iparnak föllandult építkezés több munkát adott. A kerület kőfaragó ipara azonban még mindig kezdetleges fokon áll, a helyi szükséglet tulinnyomó részét máshonnan kell beszerezni, pedig a fejlődésnek a jó kőanyag bősége mellett biztató feltételei kínálkoznak. Szegény ember azonban nem foghat hozzá, mert a kőfaragás és még inkább a kő bányászása nagy tőkebefektetést igényel. Most a tőkét és a vállalozási tevékenységet a fakitermelés köti le s csak ennek előre látható időn belül bekövetkező szünetelése terelheti a tőke figyelmét a gazdag és változatos kőanyagokra“.

Igen érdekes, hogyan akar a kamara a pangó iparon segíteni. Erre nézve kénytelenek vagyunk egy néhány mondatát idézni „A szomszéd Korond község háziiparosai között sok jó munkaerő van, de ezek inkább önállóan dolgoznak, vagy kimennek romániai agyagáru gyárakba dolgozni, ahol jobban fizetik őket. A korondi fazekasok ezen eljárását más szempontból kell elbírálni, mint a rendszer munkakeresésből folyó kivándorlást. A korondiak székelyudvarhelyi állami agyagipari szakiskola által nyújtott szakismereteket vizsik és adják át ideig-óráig tartó jobb bérért a románoknak. Oly visszaélés ez, amelyet tovább fajulni engedni nem szabad. Amikor épen az ők tovább fejlődésére s kereseti viszonyainak javítására a közelben a kereskedelmi kormány messzemenő támogatásával két jelentős vállalat áll rendelkezésükre, hálátlanul hátat fordítanak hazájuknak. Kérjük a kereskedelemügyi miniszter urat, hogy a korondi fazekasok visszatérítése iránt illetékes hatóságf beavatkozás útján intézkedni kegyeskedjék“.

BÁNYÁSZATI HIREK.

— A Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű Részvénytársaság mérlege. A Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű Részvénytársaságnak ma tartott igazgatósági ülésén az 1907—8. üzemi mérlege előterjesztett és jóváhagyatott. A nyereség 8.300,513 K 80 fillért tesz ki, a tavalyi 7.611,751 K 11 fillérrel szemben, mely a múlt évről elővezetett 1.144,721 K 28 f. hozzávonásával 9.445,235 K 8 fillérre emelkedik. Az alapszabályszerű és rendkívül leírások és tartalékolások eszközzése után 1.909,607 K 78 f. összegben (a múlt évi 1,544,104 K 79 fillérrel szemben) az igazgatóság elhatározta, hogy a közgyűlésnek javasolni fogja, miszerint a fennmaradó 7.535,627 K 30 f. összegből az alapszabályszerű jutalékok és a rendszeres tartalékalap szaporítására fordított összegek levonása, továbbá 600.000 koronának a külön tartalékalaphoz való

csatolása, a tisztii nyugdíj-alapnak 100.000 koronával és a munkás társulásoknak 75.000 koronával való javadalmazása után a 32.000.000 K részvénytőkét képező minden 200 K névértékű részvény után 15 százalékos osztalékul 30 K fizetessék ki és a fennmaradó 1.193.718 K 58 fill. pedig új számlára vezetessék elő.

— **A Hernádvölgyi Magyar Vasipar Részvénytársaság mérlege.** A Hernádvölgyi Magyar Vasipar Részvénytársaság ma tartott igazgatósági ülésén a f. é. június 30-án lezárt üzletév mérlege előterjesztetett. A kifizetett passzív kamatok és megejtett leírások levonása után K 2.831.865,94 f. nyereség mutatkozik a tavalyi 2.327.047 K 91 fillérrel szemben. Az igazgatóság határozatilag kimondotta, hogy a közgyűlésnek javasolni fogja, miszerint a 12.000.000 koronányi részvénytöke után osztalékként 13 százalék (tavaly 12 százalék), vagyis 1.560.000 korona fizetessék ki, rendkívüli leírásokra és adótartalékokra 800.000 K (tavaly 600.000 K) fordítsassék, a tartalékalap 300.000 koronával (tavaly 200.000 K) javadalmazassék és a jutalékokra fordítandó összeg levonása, valamint a munkás társulásoknak 50.000 koronával való javadalmazása után fennmaradó 235.169 K 37 fillér (tavaly 193.303 K 43 f.) új számlán vezetessék elő.

— **Az acéltröszt Magyarországon.** Mint halljuk, az amerikai acéltröszt Budapesten nagyszabású acél- és vasgyárat akar létesíteni 15 millió korona befektetéssel. A Gamauf-féle telektömböt (Kelenföld) már meg is szerezték erre a célra. A gyár részére gróf Lónyai Menyhért hunyadmegyei erdő- és bányabirtokát fogják megszerezni 1½ millió koronáért; gyár kedvezményeket nem fog kérni s gyártmányait Magyarországra, Ausztria és a Balkán piacra kívánja elhelyezni. Hunyad megyében levő vas- és szénbányák megszerzése iránt is tárgyalások folynak a vállalat részéről, melynek pénzügyeit az Union-Bank fogja ellátni.

— **45%.** Ennyi osztalékot fizet az osztrák alpesi bányatársaság — mint ezt a „Közlekedés és Közgazdaság“ című lap írja — a most mérlegszerűen lezárt utolsó üzletévre. Nemde, szép nyereség? Az alpesi bányatársaság, az osztrák „Alpine“, Ausztriának legnagyobb vasműve, a vaskartel megteremtője és lelke. Miáltal érte el ezt a horribilis nyereséget? Talán termelésének és forgalmának állandó fokozásával? Távólról sem! Hiszen kiviteli üzlete félmillióval csökkent. Ez az óriási haszon egyesegyedül a vaskartel eredménye. A védvámnak az utolsó fillérig való telketlen kihasználása, a belföldi vaspiac felett való zsarnokkodás gyümölcse, ez az abnormis nyereség. Hiszen a vaskartelről legutóbb írt cikkünkben kimutattuk eléggé, hogy mily üzleti eljárás vezérli ezt a kartelt és kimutattuk, hogy mennyire sinyli a gazdasági élet minden ága az indokolatlanul túl magas vasárakat és mily mérvben bénítja a gazdasági élet egészséges fejlődését. És a most publikált 45% osztalék bizonyítja azt az igazunkat is, hogy a vaskartel létesítése a legtávolabbról sem a vasiparnak talán esetleges nyomasztó helyzetében lelte indokát, hanem szülőke egyesegyedül a kapzsiság, virágzó burjánzása pedig a gazdasági közvélemény teljes hiánya.

— **Alumínium-kartel.** Az alumínium-kartel bomladozóban van. A kartel nagyon is erősen használta ki a monopoliumát és az alumínium árát fölverte 340—350 márkára. Emellett igen szigorú feltételeket szabott a vevőinek. Ezzel azt érte el, hogy úgy a vevői, mint a bauxittermelők új gyárakat alapítottak. A kartel erre szokott módon lement az árakkal, hogy az új gyárakat tönkretegyje. Az árak 140 márkára csökkentek. Es a

kartel bevalija, hogy még ilyen ár mellett is fedezi a termelési költségét. Ha most a kartel felbomlik, akkor a árúte még nagyobb lesz. Az új gyárak most arra törek-szenek, hogy az alumínium számára új alkalmazási mó-dokat biztosítsanak, pl. evőeszközöket és sodronyt készí-tének alumíniumból. Ez még a legokosertűbb módszer az árak megszilárdítására. A kartel erőszakos módszere ku-darcot vallott.

— **Németországi acélgyár fióktelepe Magyarorszá-gon.** Mint értesülünk a gelsenkircheni acélgyár főleg kerékgyártás terén nyert szabadalmi kiaknázása céljából hazánkban fióktelepet akar létesíteni. E célból Mün-zerheimer igazgató néhány nap óta Budapesten időzik.

— **Az amerikai petroleum Németországban.** A le-folyt évben új teret hódított Németországban a „Stan-dard Oil Company“. Ez a hódítás abban nyilatkozott meg, hogy az amerikaiak mindjobbán feleslegessé tudják tenni a német kereskedelem közvetítését, miután pom-pásan értik a tartánykocsikban való szállítást szervezni. Csapásként hatott a német kereskedelemre, hogy a német-amerikai társaságnak sikerült kivinnie, hogy a petrole-umot ne jegyezzék hivatalosan Hamburgban, amely jegy-zésnek eddig az egész német petroleumkereskedelemre nagy volt a jelentősége s csak nagy küzdelem árán le-hetett keresztülvinni, hogy legalább az amerikai olajnak a jegyzése történjek meg. A területszerzésnek ez ország-ban egyesegyedül az körülmény kedvezett, hogy a nem amerikai származású petroleum sehogy sem tudott eddig nagyobb sikereket felmutatni a versenyben. Ver-senyeznek a pensylvániai olajjal a „Pure Oil Company“ és az osztrák ásványolaj. Az előbbi nem boldogulhat, mert jóval drágább. Az osztrák petroleum importja Né-metországba pedig, ha nem is tulságos mértékben, de nő. A Magyarországból és Ausztriából 1907-ben hozott petroleum nyomott 819.019 q-t, 1906-ban 598.872 q-t. De ez az import nem sok, viszonylag csekély hányada Né-metország egész petroleumimportjának. Az amerikaiak egyszerűen nem veszik komolyan ezt a versenyt. Mutatja ezt egyebek között az, hogy az amerikaiak minden fe-szélyeztettség nélkül emelték 1907 folyamán áraikat. Egyébiránt a versenyben érdekelt felek [erejét] megítél-hetjük abból, ha meggondoljuk, kik állanak itt egymás-sal szemben. Egyfelől a hatalmas „Standard Oil Com-pany“-csoport a maga 8, összesen 49.797.000 márkát (névértékben) kitevő részvénytökéjével, a másik oldalon a „Pure Oil Company“ és a galíciai termelők.

— **A főváros és a petroleum-fűtés.** A fővárosnak évente másfél millió koronánál többbe kerül a szén, ami-vel a kórházait, hivatalait, iskoláit és üzemeit fűti. A szenet nem kapja olcsón a főváros, mert a szénnagyke-reskedők kartellbe léptek. Csak vízműveknek van ol-csó szene, mert vízművek igazgatósága még szén-kartell előtt több esztendei szállításra szerződést kötött a Budapest vidéki szénbánya részvénytársasággal évi ötezer waggon szén szállítására nagyon jutányos egység-áron. De azért a szénért is évente körülbelül egy fél millió koronát ad ki a főváros. Ennél a szállításnál azon-ban nem tulságos sokat nyer Budapest vidéki társa-ság, mert a tárnait minden esztendőben elönti a víz, és ilyenkor a fővárossal kötött szerződése értelmében po-rosz szenet kénytelen szállítani a vízműveknek saját szene helyett. A főváros azonban mégis aggodalmasnak

találja a szénárak folytonos emelkedését és azt, hogy a budgetbe évről-évre nagyobb és nagyobb összeget kénytelen beállítani a szénszükséglet fedezésére. A tanács tehát most úgy akarja lenyomni a kartelezett szénárakat, hogy az új Szent János-kórházban próbaképpen két évi időtartamra a naftával való fűtést akarja berendezni és kimondta, hogy ha az új fűtőanyag beválik akkor összes üzeménél kiküszöbölí szénrel való fűtést és teljesen a naftával való fűtőrendszerre tér át. Együttal utasította a pénzügyi osztályt, hogy a főváros tüzelőszerek akadó telepén nagyobb mennyiségű nafta elhelyezésére szolgáló tartály építéséről gondoskodják. Ebben tartályban raktároznak el az üzemekhez szükséges naftát. A nafta-szállítás tekintetében a tanács Jancser Lajos gépészmérnök ajánlatát fogadja el, aki mögött a Vacuum Oil Company áll. A szénkereskedők megfélembrezték a közgyűléshez a tanács határozatát a tanács azonban föllebbezést elutasító javaslattal terjeszti a szerdai közgyűlés elé azzal megokolással hogy a szén drágaságát csakis új fűtőrendszerrel győzheti le, a nafta ellen felhozott kifogások pedig, amig gyakorlatilag ki nem próbálták, egyelőre koraiak. A szénkereskedők föllebbezésükben azt mondják, hogy az igaz, ugyan, hogy ezidőszereint a petroleumtermelés főtényezői: Vacuum Oil Company és a kartellben álló többi vállalatok közt folyó élethalálharc folytán momentán olcsó a petroleum.

A zsolnai cementgyár átalakítása. Mint értesülünk, a zsolnai cementgyár a Beócsini Cementgyár Unio Részvénytársaság égisze alatt, évi hatezer waggon portlandcement gyártására rendeztetik be s az átalakítási munkálatok már annyira előrehaladtak, hogy az új telep 1909 év tavaszán üzembe fog helyeztetni.

— **Új réz- és lakatosáru-gyár.** Pécsen 600.000 korona alaptőkével új részvénytársaság alakult, amely átvette Mestrits János lámpaáru-, csillár- és csavaráru gyárát. Az új részvénytársaság czime: „Egyesült pécs réz-, fém- és lakatosáru-gyár“ részvénytársaság.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Hogy csináltak szénbányászatot Hessenben?**

Lajos hesseni herceg a szénbányászat és a szénhasználás érdekében 1813-ban következő rendeletet bocsátotta ki:

1. Minden barnaszén használatára átalakított, vagy újonnan épített ipari tüzelés a szén első használatától számított három éven át adómentességben részesül.

2. Újonnan berendezett ily telepek ezenfelül díjmentesen kapják az üzemmegkezdési engedélyt.

3. Azon iparos, aki egy kerületben először használja a szenet, az első évben három hónapon keresztül ingyen kap szenet az állami bányából.

4. Aki 5 év leforgása után a legnagyobb szénfogyasztást mutathatja ki, 20 esztendőre mentes az ipari adótól, ha továbbra is szénrel tüzel.

A tüzelési berendezések tervezésére külön szakértő az érdekeltek rendelkezésére.

Az a kőműves, aki egy kerületben az első szén-tüzelésre alkalmas fűtőtestet építi, 10 forintnyi jutalomban részesül.

7. Mindazon kőművesek, akik a legközelebbi 6 esztendőn belül legalább 25 ily berendezést építenek, akár újonnan, akár átalakítás mellett, 10 évig mentesek az ipari adótól.

8. Azok, akik 5 év alatt 50 ily berendezést építenek, élethossziglan mentesek az ipari adó alól.

9. Az elszállítás megkönnyebbítése céljából az erre szolgáló utak „rendőri szempontból“ jókarban tartandók.

10. A baruaszén fuvarozása az egész országban vám- és utadómentes.

Mihelyt valamely szénbánya bizonyos kerület szénszükségletét el tudja látni:

mindazon sör- és szeszfőzők, pékműhelyek, szappangyárak és az összes egyéb gyári tüzelések, melyek nem szenet használnak, kétszeres ipari adót kötelesek fizetni.

Ime, így keletkezett és így erősödött meg hajdan a németországi szénbányászat. —x.

— **Az állami petroleum-lelhelyek értékesítése Romániában.** 1906-ban a román parlament törvényt alkotott, mely szerint az állami petroleum-lelhelyek parcellákra osztva, egyeseknek bérbeadassanak. A feltételek azonban oly szigorúak voltak, hogy emiatt eddig egyetlen bérlő sem jelentkezett, Most tehát a román kormány meg akarja változtatni az 1906-iki törvényt oly módon, hogy állami támogatással s lehetőleg a belföldi tőke figyelembevételével egy nagy nemzeti részvénytársaság alakíttatik, mely átveszi az összes állami lelhelyek kiaknázását s egyidejűleg a román petroleum-ipar nemzetesítését is munkálni fogja. Mivel az állami lelhelyek az eszközölt kutatások eredménye szerint igen kiadósak, ez a vállalkozás kétségkívül nagyrésztben fejlesztené a romániai petroleumipart.

Irodalmi jegyzetek.

A „Le Journal du petrole“ portugáliai petroleum kutatásokról emlékszik meg. Portugáliában a petroleum a felsőjura komplexus közeteiben fordul elő és az eddigi jelések szerint meglehetősen mennyiségben. E kőzetek mészkő homokkő és márga. A jurakori rétegek fölött a krétaformáció homokkövei és homokrétegei telepsznek.

Az eddigi kutatások szerint a torress vedrási petroleumzóna mutatkozik a leghálásabbnak. E zóna porózus kőzetei telve vannak bitumennel. Ezenkívül a következő zónák ígérkeznek a petroleum bányászásra: Leiria, Caldas, Rainha, Cintra és Cascaes, bár mai nap csak Torres Vedrast számíthatjuk petroleum zónaként. E zónát az utolsó időben kezdik feltárni és 200 méter mélységben gazdag gáz kiömlésekre bukkantak, ezenkívül némely helyen kevés petroleumot is találtak. A petroleum 0.98 sűrűségű és sötét színű.

*

A „The Petroleum Gazette“ legutolsó számában Orlandó H. Baker az ausztráliai bitumenes pallákat ösmerteti. A telep Sidneitől 120 mérföldnyi távolságra nyugatra fekszik és hír szerint a legnagyobb az eddig ösmertek közül. Állítólag 41 négyzetmértől kiterjedésű és 6 láb vastagságú.

Ugyanezen lap a kelet-indiai petroleum területet is ösmerteti. Dig Croi. mellett egy részvénytársaság

1.550.000 dollár alaptőkével egy nagy petroleum finomítót épített. E vidéken 22 kut van lemélyítve, azonban ezek közül csak tizenhat ért el eredményeket. Ezekből évente körülbelül 63 tonna gyertyaviaszt, 573 tonna parafinviaszt és 1.200.000 tonna világító olajat — azaz ennek megfelelő nyersterményt bányásztak.

* *

A „Le Journal du petrole“ a tuniszi petroleumkutatásokról ír. Itt csekély mélységben meglehetősen gazdag petroleumtelepeket tártak fel.

Szerkesztői üzenetek.

Bányatanácsos. Szíves sorai megörvendeztettek. Hogy lapunk megnyerte tetszését, annak nagyon örülünk. Oly kimagasló bányakapacitás elismerése erős ösztökélés nekünk nehéz munkánkban, mely előtt célul a magyar bányászat teljes rekonstrukciója lebeg. Előfizetőink egyre szaporodó táborában is üdvözöljük. Ami a purificatióra vonatkozó nagybecsű megjegyzéseit illeti, tessék elhinni, jó maguk is üdvösek találnának erre vonatkozó — kormány-akciót. A mi kezdeményezésünknek csakis akkor volna értelme, ha absolut tekintélyre vergődhetnénk. Mert tessék csak meggondolni: ha még oly jó izléssel válogatnók is meg témánkat és még oly szerkesztői gondossággal kefélnők is meg cikkeinket, amennyiben azok egyenesen bizonyos vállalatnak irányítvák, nem szülük-e nyomban a gondolatot: „No ezek akarnak valamit.“ És ez még a legenyhébb kitétel annak a szomorú ténynek kifejezésére. Nem, mi távol akarunk lenni ételétől, a meggyanúsításnak még csak lehetőségétől is. Nyugodt lehet, fölöttébb becses adatai utat találnak majd lapunkban, anélkül azonban, hogy „felhasználtatnának.“ Mi ezt nem tesszük! Igenis, hangsúlyozzuk, hogy tisztességes eszközök a mi eszközeink. Fegyvertünk a szókimondás és a tisztességes zsurnalisztika írásmódja. Külmunkatársaink sorában ezennel szívesen üdvözöljük.

Érdeklődő Szomolnok. A Bányászok Szövetségének megalakítására erősen folynak az előkészítő munkálatok. Egyre többen jelentkeznek s örömmel konstatáljuk, hogy az ország legkülönbözőbb részeiből. Megértik nagy célt. 2. Legegyszerűbb a mai lapban, vagy az előző számokban is megjelent „Belépesi nyilatkozatot“ kitöltve beküldeni. 3. Ha tagokat gyűjt, az összes bányászok őszinte elismerésére teszi magát méltóvá. Az alakuló gyűlésen megemlékezünk erről. 4. Igen. A bányákkal kapcsolatos iparágaknál alkalmazottak is.

Brutsy János urnak Esztergom. Esetéről értesültünk és sajnáljuk. — Tehát ön kénytelen a köbölkúti téglá és cserépfedélgyárában csehországi szénrel tüzelni. Dehát miért is hagyta el a kérdéses vállalatot? Avagy kegyed sem hitte a rayonirozást? — Na most meggyőződhetett.

Egy tanácssal bátorzkodunk szolgálni. — Forduljon D—y urhoz ő kijelentette előttünk, hogy 1 kor. 40 fillért bármennyi szenet szállít az ő társasága, — mert *termelésük* van.

Dévai előfizető. Az az ur ismeretes előttünk. Nem árt. Óratossg. 2. Okosan teszi, ha előbb beküldi,

G. Kolozsvár. Cikke jó. A jövő számok valamelyikében okvetlenül jön.

Kávéházi bányász. Hogy meg van elégedve, az nem lep meg minket. Nem találjuk sajátságosnak, hogy kávéházból ír önkéntelenül támadt lelkesedés hatása alatt. Azon csodálkozik, hogy ezek így vannak? Mi nem ezen csodálkozunk, hanem azon, hogy nem így vannak a dolgok. Mert lehetetlen állapot csakugyan az, ahogy most vagyunk. A napilapok bizonyára helyszűke miatt nem irnak ezekről a miseriákról. T. i. ott rengeteg a napi esemény és aktuálitásuk csakis télen van e kérdéseknek az ő szempontjukból. A mi kötelességünk ezekre rámutatni és sürgetni új és erőlyes intézkedéseket a köz érdekében. Amint látja, mi meg is cselekeszünk és örömmel látjuk, hogy nem bányász ember is megérti cikkeinket és megérti azt, hogy mi a lignit, mi a barnaszén? Hogy ebből bőven van az országban, az régi dolog. Leveléből szinte kéri az intelligentiát. Mégis, hogy ezeken ön csodálkozni tud, ez int minket arra mennyi téren a teendőnk. No, de mi addig furunk-faragunk, míg köztudatba nem hoztuk. Ez se lehetetlen, mint annyi más nem bizonyult lehetetlenségnek az életben. Hát, kár kétségbeesni.

C. Kapronca. Legyen szerencsénk. A mi ajtónk minden igaz ember kopogtatására feltárul. 2. Igen, ismertető cikket is.

Egercseh. Nem hihető. Kérünk precízebb támpontokat.

Petrozsényi. Elküldtük címére. De kérjük szíves választát mielőbb.

TŐZSDEI HIREK.

— **Vaspiac.** Az Iron Monear jelenti amerikai vaspiacról, hogy az irányzat tovább is gyenge. Az északi öntöttvasgyártmányok ára megkönnyebbedett. — Berlini jelentés szerint A Rajnamenti acélgyárak augusztusra 121,236 tonna megrendelés fölött rendelkeznek, míg július elsején a megrendelés 81,252 tonnát tett ki. Az emelkedés főleg B) gyártmányokra osik. — A német acélművek szövetsége elhatározta, hogy továbbra is megadja a kiviteli bonifikációkat az eddigi magasságban.

— **Fémpiac.** Az a bizonytalanság, a mely Amerikában az elnökválasztás eredménye miatt uralkodik, mind az értéktőzsdére, mind fémtőzsdére kedvezőtlenül hatott. Így karöltve jár: vörösréz a hét első nagyobb felében lanyha irányu volt, mi mellett csekély kitételeket tettek. A hét végén kiadósabb javulás állott ugyan be, de az irány mégsem nevezhető véglegesen szilárdnak. Őnban is az érdeklődés csak a hét végén volt élénk és úgy látszik, ebben a fémben fordulat állott be. Horgany a múlt heti emelkedéséből mindent elveszített, a kínálat ugyszólván heves volt az érdeklődők teljes hiányával. Ólom is lanyha volt és forgalom alig jelenthető. A mai fémárak a következők: Banca, Billiton, Straitsón 332 K. Bárányón 326 K. Finom vörösréz 157 K. Hohenlohe horgony 53 K. Selmei nagy nagybányai lágyólom 41 K. Antimon regulus 78 K.

A budapesti értéktőzsde hiv. árjegyzései 1908. szept. 29-én.

				Záróárfolyam			
				Pénz		Áru	
				korona	fillér	korona	fillér
Északmagyarországi e. k. b. és iparvállalat	névérték	200	oszt. 13	270		27	
Felsőmagyarországi bánya és kohómű		150	20			565	
Köszénbánya és féglagyár részv.-társ.		20	20	458		460	—
Magyar asphalt részv.-társ.		200	10	166		170	
Magyar ált. köszénbánya részv.-társ.		200	20	665	—	675	
Salgótarjáni köszénbánya részv.-társ.		200	32	594		595	
Danubius hajó- és gépgyár		150	10	255		257	—
Első m. gazd. gépgyár részv.-társ.		200	20	385		395	
Fegyver- és gépgyár részv.-társ.		300	32	319		325	
Ganz és Társa vasöntöde		800	160	2995		6005	
M. belga fémipar részv.-társ.		200	16	284	—	294	—
Nadrágyi vasipar részv.-társ.		400	40			—	—
Nicholson gépgyár részv.-társ.		200	14	216		220	—
Rimamurányi-salgótarjáni vesztő		200	28		50	—	—
Schilck-féle vasöntöde		400	24	420		425	
Weitzer J. gép- és waggon-gyár		250	20	415		420	—
Első magyar betöntöde részv.-társ.		200	18	330		355	—
Hungária műtrágya-gyár		200	14	350	—	390	—
Magyar fém- és lámpaáru-gyár részv.-társ.		200	16	292	—	300	—

Londoni fémárak 1908. első felében.

		Márcz.	Április	Május	Junius	Julius	Auguszt
		hó végével koronákban					
Réz	Lemezek és ingotok	150.79	145.45	145.21	143.89	146.62	151.30
	Válogatott áru	151.97	145.45	144.62	143.89	147.80	151.30
	Electrolyticus réz	153.15	147.22	145.80	145.07	148.98	154.25
3.5% enged.	(Standard)	145.02	136.73	136.21	134.46	149.89	143.65
	Szokásos áru	146.20	137.91	137.39	135.78	142.65	145.42
2.5% enged.	Angol tömbökben hajón	340.60	342.93	308.12	297.22	325.05	313.80
	" " " " " "	342.95	345.29	310.48	297.58	327.40	318.15
Ón	Finomított áru	345.33	347.65	312.84	301.94	329.75	318.51
	Straits (készpénz) —	339.71	342.68	304.87	295.15	324.75	313.80
	" " (három óra)	336.16	339.09	302.51	297.51	328.88	315.27
Ólom	Ausztráliai	340.01	342.63	305.17	295.45	324.17	325.20
	Banka ón, — készpénzben —	347.25	353.72	305.46	303.26	339.77	320.71
	" " három óra —	341.19	347.67	301.63	301.35	331.80	320.71
Ólom	Spanyol vagy idegen lágyólm —	33.85	31.48	30.69	29.78	31.36	31.28
	Angol tömb	34.30	31.93	30.98	30.37	31.80	31.98
	" " L. B. jegyű —	35.48	33.41	31.87	31.55	32.68	33.97
Zink	Mázag	39.62	39.02	37.78	37.74	37.69	38.86
	Ólomfehér	44.94	43.75	42.50	42.46	42.40	42.39
	Közönséges sziléziai	49.52	49.96	46.63	43.93	45.05	45.04
Antimon	Különleges	51.15	51.44	47.52	45.11	46.23	46.66
	Angol	50.56	51.13	48.40	45.70	47.11	49.38
	Tiszta	80.42	78.04	82.64	79.02	73.02	73.00
Higany	Crudom	39.03	36.66	34.24	35.38	32.98	33.97
	50%-os ércz	21.29	21.29	—	22.41	21.79	18.84
	"	5.83	5.83	5.73	5.64	5.62	5.69
Alumínium (98—99%)	kgr.	3.30	4.63	4.21	2.31	2.31	2.30
Nikkel (98—99 3/4%)	"	437.57	437.53	436.80	436.39	435.75	406.23
Ezüst	kgr.	88.97	86.56	84.90	86.77	83.83	82.08

Felhívás az ércztermelőkhöz!

Egy érczkereskedő cég felhívja a magyarországi ércztermelőket, hogy a következő táblázatot tájékoztatás céljából töltsék ki és küldjék be a kiadóhivatalhoz.

N é v	Lakhely	Az eladandó érc minősége	Mennyisége	Vasuti állomás	Mennyit szállíthat havonta

**SZIVÓ GÁZ
BENZIN
MOTOROK ÉS
LOKOMO-
BILOK.**

**BRÜNN-KÖNIGSFELDI
MOTOROK**

FAMEGMUNKÁLÓGÉPEK

= EGYED = **ABELES EMIL** BUDAPEST
ÁRUSÍTÓ V. VÁCI-UT 14.

TELEFON 98-32. SÜRGÖNYCIM: BARSEL

**Összes famegmunkáló gépek
és egyéb gyári berendezések.**

Dus érczbánya
zárt kutatmányával lefoglalva

==== **eladó.** ====

Bővebbet: Magdolna-u. 12. I. 14.

GÁLOCSY és BÁNÓ

bánya-, kohó- és gépészmérnöki irodája
BUDAPESTEN,
VERES PÁLNÉ-UTCA 3. * Telefon 739.

Elvállalja az összes bányászati, kohászati, gépészeti, gyáripari, fűtési és tüzelési berendezések tervezését és- kivitelét.

Elvállalja a bánya és kohótermékek **vegyelemzését,** és gyakorlati megvizsgálását és **szakértői véleményt** ad azok értéke és felhasználhatósága felől.

Gőzgépek **indikálását,** általában gépek, kazántelemek, tüzelések, fűtések, bánya- és gyári berendezések **megvizsgálását,** esetleg azok reconstructióját.

Meglevő telepek, gépek, berendezések időnkénti vagy állandó szakszerű felügyeletét.

Képviseli: a **Grison-féle** kerekeket, a **Bánó-féle** szab. vízcsöves kazánokat, a **Gálocsy- és Terényi-féle** szab. gázfejlesztő készülékeket.

Világra szóló magyar találmány!

(szabadalmi igénye 6437. védjegye 17.823.
belajstromozva.)

A természettudomány legújabb vívmánya folytán a haj, szakáll, bajuszszálak magvát képező anyagnak felfedezése alapján készítve. A „Hajvédő Sámsonid“

a hajhullást megszünteti.

A „Hajtermő és növesztő Sámsonid“ néhány heti használat után az utasítás betartása mellett legöregebb egyén teljesen kopasz fején is

a haj termését előidéz,

a ritka és rövid hajlatot pedig dus sűrűvé teszi és igen

hosszúra megnöveszti.

Ugy: az alkalmazás: a bajusz és szakállra nézve is.

Jó eredményéről a feltaláló kezeskedik.

Ára a rendkívül becses hajmagvakat tartalmazó „Hajtermő és hajnövesztő Sámsonid“-nak, kenőcs vagy folyadék (hajszesz) alakjában 20 korona. A „Hajvédő Sámsonid“ ára 10 korona.

Kapható postai úton, valamint viszontelárúsítók részére kizárólag a feltalálónál és egyedüli készítőnél **Dr. Hollósy Istvánnál**, Budapest, VII., Székvetség-utca 28/b, ahonnan levélbeli megrendelésre helybeliek részére a Sámsonid külön díj felszámítása nélkül házhoz szállítatik. Helybeliek részére kapható még **Török József Király-utcai** és operai gyógytárában s minden nagyobb gyógytárban, drogueriában és a **budapesti fodrászok** raktárszövetkezetében VII., Csengeri-utca 15.

Hogy ezen valóban csodaszer a hajtermést előidéz, még a legöregebb egyének teljesen kopasz fején is álljon itt a következő elismerő-levél:

Tekintetes Hollósy István urnak, Budapest.

Ezelőtt harmincz évvel, igen sűrű hajamat egy ásványvizfürdő kurájának hosszabb használata folytán teljesen elvesztettem pár hét alatt. Mult év végén jutottam hozzá az Ön által feltalált hajtermőhöz. A „Hajtermő és növesztő Sámsonid“ használata folytán ma már 43 cm. hosszú, gesztenye-barna és vastag hajfonatom van s remélem, hogy 78 éves korom daczára visszanyerem egy méternél hosszabb hajamat.

Budapest, 1908. július 10.

Tisztelettel **Özv. Klein Henrikné.**

A fenti levélben foglalt tények valóságát és az aláírás hitelességét mi alulírottak, kik a 78 éves s nálunk lakó uriaszonyt évtizedek óta merjük, igazoljuk.

Özv. Reiznerné, Flesch Berta, Flesch Lipót.
(VII. kerület, Izabella-utca 23. sz. a.)

Tekintetes Dr. Hollósy István urnak,
Budapest.

Ezennel igazolom, hogy nagyanyám: Özv. Klein Henrikné ezelőtt teljesen kopasz volt. a mióta csak én ismerem. És ma már a Sámsonidnak néhány hónapi használata után dus hajzattal bír.

Aradon, 1908. szeptember 10.

Klein József, ékszerész és látszerész
Andrássy-tér 17. szám.

Bányavasut

alkatrészeit, u. m. bányasíneket kötőszerekkel, váltókat, korongokat, csillekerékpárokat, bányacsilléket, felépítményi szerszámokat; továbbá lokomobilokat, kazánokat, körszivattyukat, furóacélt, daruk, czölöpverők, siklók stb. stb.

használt és új állapotban előnyösen szállít

KOHN A. M.

BUDAPEST, V., Váci-ut 16. szám.

ÁLDOR SZIGFRID

Magyar mélyfuró vállalata.

BUDAPESTEN, VI., Liszt Ferencz-tér 14. sz.

Elvállal sima és mélyfurásokat szén, petroloum, víz, káli és ásványok után kezeséssel bármily mélység tekintetében és bármily rendszer szerint, esetleg része edéssel.

Expertizek, közbenjárás vételeknél és eladásoknál.

ENTREPRISE DES POMPES FUNÉBRES

Első Erzsébetvárosi Temetkezési Vállalat

PODLUSSÁNYI JENŐ

BUDAPEST, VII., DOHÁNY-UTCZA 100. SZÁM.
IZABELLA-UTCZA ÉS SZEGÉNYHÁZ-TÉR sarok.

Rendez egyszerű és iszes temetéseket a legjutányosabb árban.

Művirág-koszorúból nagy választék.

Telefon 53-70.

Telefon 53-70.

SZABADALMI

és védjegyjoltalom kieszközlése az összes kulturállamban

ÁDLER MIKSA okleveles gépészmérnök
hites szabadalmi ügyvivő

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 51.

Telefon 106-55.

Telefon 106-55.

PIUS PIRINGER
BÁNYA ÉS ALAGUT-LÁMPAGYÁR
GRAZ, Strauchergasse 16. A

ajánlja eddig felülmulhatlan gyártmányait.
Viszontárusítóknek kedvezményes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Roessemann és Kühnemann

KOPPEL ARTHUR-féle vasutak.

PRÁGA, BÉCS, BUDAPEST, LEMBERG, ZÁGRÁB
VI., Váczi-ut 113—115. szám.

Reskenyvágnyu bányaszállító berendezések
gyártása és tervezése.

Bányacsillék minden nagyságban és kivitelben

**Sodronykötélpályák,
függővasutak,
mozdonyok.**

==== Költségvetések és katalogusok ingyen. ====

DEUTSCH BERTALAN CHAMOTTE és AGYAGÁRU-GYÁR R.-T. Gyár: K Á L N Ó.
LOSOLCZ mellett (Nógrád m.)

Vezérképviselőt és iroda:

Közp. Kereskedelmi és Iparbank r. t. áruosztálya
Budapest, V. ker., Váczi-körút 26. szám.

Főelárusítás és raktár:

ELKÁN és BOSSÁNYI
Budapest, VI., Sziv-utca 61. és 67.

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB GYÁRA.

Szállít minden czélnak megfelelő

tüzálló chamotte anyagot

külföldi gyártmányokkal egyenrangú minőségben.

BARTOS ZOLTÁN FÉM ÉS BADOGÁRU GYÁRA
BÁNYAFELSZERELÉSEK OSZTÁLYA
BUDAPEST VI., ARADI UTCZA 60